

- Ще одним критерієм можна назвати , підрив економічної системи нашої держави в цілому;
- Тінізація економіки;
- Погіршення якості надання послуг та недобросовісна та не чесна економічна конкуренція;
- розвиток організованої злочинності, яка використовує державний бюджет у своїх інтересах та цілях .Здебільшого корупція виникає через те, що вищі органи державної влади не можуть доцільно й правильно розпоряджатися ресурсами, які їм зовсім не належать, а є власністю саме народу, який їм надав цю владу, шляхом виконання покладених на них рішень. З погляду на вище сказане стає зрозумілим, що життєвою необхідністю для подальшого розвитку держави є саме протидія корупції. Це питання є одним із важливих для суспільного прогресу, нормального життя та запобігання іншим викликам і загрозам. Саме потужний потенціал України в таких сферах як в економічній, політичній, правовій та соціальній сферах дає нам всім надію на покращення антикорупційної ситуації в нашій країні.

Санакоєв Дмитро Борисович,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри фінансових і
стратегічних розслідувань ФПФПСР
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Соломіна Ганна Валеріївна,
кандидат економічних наук, доцент
кафедри фінансових і стратегічних
розслідувань ФПФПСР
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

УПРАВЛІННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМИ В СИСТЕМІ ІНДИКАТОРІВ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Основним джерелом інформації про показники фінансово-господарської діяльності підприємства є бухгалтерська (фінансова) звітність, в якій всі показники групуються за елементами звітності та відображаються у формах звітності як активи, зобов'язання, капітал, доходи і витрати. Розкриття показників діяльності підприємства в звітності залежить від встановлених правил її формування, вимог до розкриття інформацію з боку зовнішніх і внутрішніх користувачів.

З позиції вибору показників для оцінки фінансової звітності безпеки слід орієнтуватися на цілі, що переслідуються при розкритті інформації

фінансової звітності для користувачів, оскільки всі наявні облікові системи та види формованої звітності є по-різному інформативними для формування даних про ефективність реалізації зобов'язань у рамках прийнятої договірної політики.

На сучасному етапі вітчизняна система обліку та звітності зазнає значних структурних змін, що пов'язані зі зміною економічного середовища діяльності, розширенням взаємовідносин із суб'єктами світового ринку, появою нових об'єктів підприємницької діяльності, змінами правової бази. У зв'язку з цим заслуговує особливої уваги оцінка стану бухгалтерського обліку, в контексті існуючих проблем:

1) низька релевантність даних, тобто облік і звітність найчастіше представляють для прийняття рішень інформацію, що дезорієнтує;

2) історичність даних обліку і звітності, що полягає у складанні та наданні інформації користувачам із відставанням від дати, на яку складається звітність;

3) спотворення інформації, відображеної у бухгалтерській звітності (наприклад, про фінансові результати, вартості чистих активів) в силу прийнятих умовностей: історичної оцінки, резервування, амортизації та ін.;

4) низьку інформативність. Бухгалтерська звітність дає лише 20% інформації, необхідної для проведення фінансового аналізу;

5) недостатня порівнянність даних аналітичного бухгалтерського обліку і звітності в силу використання різних варіантів обліку активів і зобов'язань, закріплених обліковою політикою, а також різних прийомів і різних оцінок;

6) слабкий зв'язок із зовнішньою інформацією: факторами макросередовища не приділяється достатньо уваги, проте, вони фокусується на внутрішніх аспектах діяльності [1].

В основі побудови податкового балансу лежить метод відображення відкладених податків або метод зобов'язань. Міжнародними стандартами фінансової звітності передбачено застосування такого методу обліку зобов'язань, при якому відображення балансової вартості активів і зобов'язань здійснюється у відповідності з їх податковою базою. Існуючі різниці сум активів або зобов'язань між їх бухгалтерською величиною і величиною, яка визначається на основі податкової бази, утворюють тимчасові різниці. Причому, під податковою вартістю активу або зобов'язання розуміється сума, яка визначається з даного активу або зобов'язання для цілей оподаткування. У вітчизняній практиці використовується поняття відкладених податкових зобов'язань, під яким розуміються суми податку на прибуток, що підлягають сплаті в майбутніх періодах у зв'язку з оподаткуванням тимчасових різниць, що фіксуються у випадках, коли балансова вартість активу перевищує його податкову базу або балансова вартість зобов'язання менша, ніж його податкова база.

Крім тимчасових різниць у системі податкового обліку можуть відображатися тимчасові різниці, що виникають у випадках, коли балансова вартість активу менша його податкової бази або, коли балансова вартість

зобов'язання більше його податкової бази. У першому випадку оподатковувані тимчасові різниці утворюють відстрочені податкові зобов'язання, у другому – тимчасові різниці віднімаються й утворюють відстрочені податкові активи [2].

У практиці організації ефективної системи стратегічного управлінського обліку застосовуються інструменти інтеграції інформації управлінського і податкового обліку з даними бухгалтерського (фінансового) обліку та звітності. Продуктом інтеграції виступає інтегрована управлінська інформація, сформована в розрізі вибраного спектра найважливіших показників для управління і відображається у певних формах звітності. Вона може зіставлятись із прогнозною інформацією, аналітична інтерпретація якої може істотно підвищити інформативність управлінських рішень. Для цих цілей практики пропонують різні підходи до формування систем показників. Важливо, щоб такі системи дозволяли проводити на їх основі об'єктивну оцінку фінансової безпеки.

Для забезпечення стратегічного фінансового забезпечення пропонується формувати групи показників на основі інформації з внутрішніх джерел, які є вичерпними для оцінки фінансової безпеки з таких підстав:

- у групі показників фінансової звітності відсутні показники відображаються у «Звіті про рух капіталу», і показники, що існують в поясненнях до балансу;

- у групі показників управлінського обліку відображаються показники регіонального значення, розкрити інформацію про які в системі управлінського обліку і звітності досить складно; в той же час, серед них немає показників, що відображають результативність бізнес-процесів та оцінки ризиків;

- у систему даних управлінського обліку не включена інформація про сталий розвиток, результативність якого визначається згідно стандартам GRI в економічній, соціальній та екологічній сферах;

- у групі планово-нормативних показників відсутня система прогнозних показників, що відображає рівень, який повинен бути досягнутий у відповідності зі стратегією розвитку організації і цільовими орієнтирами, визначеними у фінансовій, інвестиційній, інноваційній сферах.

Розвиток інформаційного забезпечення та деталізація показників для прийняття рішень повинні бути підпорядковані конкретним завданням, що розв'язуються у сфері управління зобов'язаннями, у тому числі з протидії загрозам і зниження (нейтралізації) ризиків. Не випадково фактори ризиків визначаються як специфічні системи показників, на підставі яких можуть бути прийняті рішення щодо забезпечення фінансової безпеки в поточній і стратегічній перспективі.

Якщо в якості інформаційної бази формування показників оцінки загального рівня фінансової безпеки підприємства прийняти обліково-аналітичну систему даних, що включає різні види обліку і форми звітності, то набір таких показників можна об'єднати в чотири групи: 1) показники

кадрової безпеки; 2) показники інвестиційної безпеки; 3) показники податкової безпеки; 4) узагальнюючі показники фінансової безпеки.

Зауважимо, що практично всі представлені показники у процесі фінансово-господарської діяльності підприємства схильні до впливу ризиків, тому для вирішення завдань забезпечення фінансової безпеки необхідно виробити вимоги, попередження і способи реагування на їх появу. Безумовно, всі галузі управління фінансовою безпекою та її забезпечення пов'язані між собою системами контрольованих ключових показників.

При цьому стан дебіторської і кредиторської заборгованості управління грошовими потоками пов'язаний з безпекою залучення інвестиційних джерел фінансування і залежить від виконання зобов'язань в рамках укладених договорів і контрактів; управління власним капіталом організації залежить від обсягів вкладених в діяльність коштів засновників (статутний капітал) і отриманого прибутку; управління виробництвом залежить системи показників у кожному окремому процесі (постачання, виробничого процесу, збуту продукції та здійснення розрахунків) і піддається різним ризикам [2].

Застосовуються при оцінці фінансової безпеки основні положення інформаційного забезпечення індикаторів і показників, що характеризують зобов'язання, зводяться до двох важливих позицій:

1) облікові системи дозволяють вибрати певні показники, що мають єдину основу для проведення оцінки якого-небудь явища або прийнятого рішення (індикатори). Варіативність систем показників обумовлена процедурою формування інформації, або так званою процедурою обліку. Аналіз кожної операції, що відображена в системі обліку, здійснюється на документальній основі згідно з принципом достатньої підстави. Крім того, з позиції принципу ідентифікації виникнення у ході документального відображення зобов'язань потребує вирішення ряду проблемних питань, тобто для більш якісного інформаційного забезпечення необхідний управлінський аналіз, що дозволяє ідентифікувати ризики, що виникають у зв'язку з вирішенням конкретних питань виникнення і погашення зобов'язань;

2) як правило, результатом розрахунків підприємства з контрагентами є виникнення дебіторської або кредиторської заборгованості, тісно пов'язаної з виконанням зобов'язань за договорами [3].

Крім того, широкий спектр зобов'язань містить зобов'язання, що не завжди обумовлені договорами. Прикладом є податкові зобов'язання, обумовлені податковим законодавством і має пряме відношення до порядку формування податкової бази, розрахунку податків і їх своєчасній сплаті в бюджет. При цьому у звітності формуються показники, для чого активи, зобов'язання і капітал відображаються в оцінках податкового обліку. Відображення майна і зобов'язань в звітності на основі вимог податкового законодавства дозволяє дати більш об'єктивну оцінку фактичної величини майбутніх податкових наслідків при настанні подій податкових ризиків, які можуть спричинити за собою загрозу фінансовій безпеці.

Викладені позиції спрямовані на визначення найбільш значимих завдань з інформаційного забезпечення фінансової безпеки організації в управлінні зобов'язаннями.

1. Соломіна Г.В. Механізм обліково-аналітичного забезпечення діяльності підприємства // Обліково-аналітичні й статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці: матер. XV всеук. наук.-практ. конф. 29 листопада - 01 грудня 2019 р. м. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. С.159.

2. Санакоєв Д.Б., Соломіна Г.В. Концептуальні основи офшоризації фінансового сектору економіки України // Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти»: матер. IV міжнар. наук.-практ. конф. 13 березня 2020 року м. Дніпро: ДДУВС, 2020.с.163-165.

3. Косова Т.Д., Ярошевська О.В., Соломіна Г.В. Діагностика і регулювання фінансового потенціалу суб'єктів господарювання в системі стратегічного антикризового управління. Науково-практичний журнал «Економіка та держава» № 4 квітень 2020 с. 14-18.

Харченко Наталія Вікторівна

доктор економічних наук, доцент
кафедра соціальної медицини, громадського
здоров'я, організації та економіки охорони
здоров'я з медико-трудовою експертизою
Українська медична стоматологічна академія

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Сталий і динамічний розвиток національної економіки, її ефективність і конкурентоспроможність на внутрішньому і світових ринках тісно пов'язані з економічною безпекою країни.

Поняття «економічна безпека країни» відображає здатність відповідних політичних, правових і економічних інститутів держави захищати інтереси своїх ключових суб'єктів в рамках національних господарських традицій і цінностей.

Як показує світовий досвід, забезпечення економічної безпеки – це гарантія незалежності країни, умова стабільності й ефективної життєдіяльності суспільства, досягнення успіху. Це пояснюється тим, що економіка є однією з життєво важливих сторін діяльності суспільства, держави і особистості, і, отже, поняття національної безпеки буде порожнім словом без оцінки життєздатності економіки, її міцності при можливих зовнішніх і внутрішніх загрозах. Тому забезпечення економічної безпеки належить до числа найважливіших національних пріоритетів.

Зрозуміло, економічна безпека органічно включена в систему державної безпеки, разом з такими її складовими, як забезпечення надійної оборонозда-